

Nieuwsbrief PFR Updates - Nummer 18, 2018

Nummer 18, 2018

Redactie: W.M. Schrama, L. Hu, M. Jonker, M. van der Leeden en J. Tigchelaar.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:688](#) 04-05-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:695](#) 04-05-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:681](#) 04-05-2018

Hof

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2018:1469](#) 24-04-2018

Rechtbank

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2018:2192](#) 01-05-2018

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2018:1847](#) 26-04-2018

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2018:2087](#) 26-04-2018

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2018:1746](#) 20-04-2018

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2018:1203](#) 19-01-2018

Uitspraken zonder ECLI

[Europees Hof voor de Rechten van de Mens](#) 22-03-2018

Tlapak e.a. t. Duitsland

Bij deze uitspraak ontbreekt de ECLI

RECHTSPRAAK

Het ‘afnemen’ of ‘vervallen’ van lotsverbondenheid kan geen grond zijn voor beëindiging van de alimentatieverplichting, ook niet in samenhang met andere omstandigheden. Voorts oordeelt de Hoge Raad dat niet de alimentatiegerechtigde maar degene die zich beroept op een definitieve beëindiging van de alimentatieplicht de feiten en omstandigheden dient aan te voeren ter zake de mogelijkheden die voor de alimentatiegerechtigde bestaan om na het uiteengaan van partijen werk te vinden of een opleiding te volgen.

De vrouw klaagt in cassatie dat het oordeel van het hof dat de lotsverbondenheid tussen de man en de vrouw vanwege de door de vrouw verkregen erfenis (waarvan zij de man niet op de hoogte heeft gebracht) is komen te vervallen en dientengevolge van de man in alle redelijkheid niet meer verlangd kan worden dat hij vanaf de datum van overlijden van de erflater nog enige bijdrage in het levensonderhoud van de vrouw voldoet. De vrouw is van mening dat dit oordeel rechtens onjuist is dan wel onvoldoende begrijpelijk is gemotiveerd.

De Hoge Raad overweegt dat hoge motiveringseisen worden gesteld aan beslissingen die het recht op een bijdrage voor levensonderhoud van de ene gewezen echtgenoot jegens de andere (praktisch) definitief doen eindigen voordat de periode van twaalf jaar is verstreken, hetzij – zoals in dit geval – doordat de rechter de alimentatieverplichting als zodanig beëindigt of limiteert, hetzij doordat de rechter het alimentatiebedrag op nihil stelt en zijn beslissing is gegrond op omstandigheden die naar hun aard niet meer voor wijziging vatbaar zijn (vgl. HR 15 februari 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY3236, r.o. 3.4.2). Deze motiveringseisen worden niet lager of anders naarmate enige tijd na de echtscheiding is verstreken. De beslissing van het hof voldoet niet aan die hoge motiveringseisen. De feiten en omstandigheden waarop het hof zijn beslissing heeft gegrond, dat: (i) de vrouw de erfenis die zij heeft verkregen voor de man verborgen heeft gehouden; (ii) de vrouw het hof en de man niet actief heeft geïnformeerd over haar financiële positie; (iii) de vrouw zich onvoldoende heeft ingespannen om in haar eigen levensonderhoud te gaan voorzien; zijn daarvoor niet toereikend, ook niet in onderlinge samenhang.

Ten aanzien van al deze omstandigheden geldt dat zij een rol kunnen spelen bij de vaststelling van de behoefte van de vrouw, maar dat niet valt in te zien waarom zij zouden moeten leiden tot het definitief beëindigen van de alimentatieplicht, ook niet als zij in onderlinge samenhang worden gezien. Ten aanzien van de onder (i) genoemde omstandigheid heeft het hof bovendien nagelaten vast te stellen wat de omvang van de door de vrouw ontvangen erfenis is, zodat onduidelijk is in hoeverre deze erfenis van invloed is op de behoefte van de vrouw. De klacht van de vrouw treft derhalve doel.

Opmerking verdient nog het volgende. De door het huwelijk in het leven geroepen lotsverbondenheid kan als een grondslag voor het ontstaan van de alimentatieverplichting worden beschouwd, maar het voortduren van die verplichting berust niet op het voortduren van de lotsverbondenheid. Daarom kan het 'afnemen' of 'vervallen' van lotsverbondenheid geen grond zijn voor beëindiging van de alimentatieverplichting, ook niet in samenhang met andere omstandigheden (vgl. HR 20 december 2013, ECLI:NL:HR:2013:2058, *NJ* 2014/143, r.o. 3.4.4 en 3.5).

De vrouw richt zich ook tegen het oordeel dat de vrouw zich onvoldoende heeft ingespannen om in haar eigen levensonderhoud te gaan voorzien. De vrouw klaagt dat het hof heeft miskend dat de stelplicht en de bewijslast ter zake deze omstandigheid op de man rusten. De vrouw klaagt dat het oordeel onvoldoende is gemotiveerd.

Deze klachten treffen eveneens doel, aldus de Hoge Raad. Het hof heeft overwogen dat de vrouw niet deugdelijk heeft onderbouwd waarom zij geen inkomsten heeft kunnen verwerven. Aldus heeft het hof miskend dat de inzet van het door het hof toegewezen verzoek van de man niet was of en in hoeverre bij de vrouw behoefte aan een uitkering tot levensonderhoud bestaat, maar of grond bestaat tot een definitieve beëindiging van de alimentatieverplichting. Nu het de man was die zich beriep op een definitieve beëindiging van zijn alimentatieplicht, lag het op zijn weg de feiten en omstandigheden aan te voeren met betrekking tot de mogelijkheden die voor de vrouw, gezien haar leeftijd, opleiding en werkervaring, bestonden om na het uiteengaan van partijen werk te vinden of een opleiding te volgen (vgl. onder meer HR 18 april 1997, ECLI:NL:HR:1997:ZC2348, *NJ* 1997/571; HR 19 januari 2001, ECLI:NL:HR:2001:AA9558, *NJ* 2001/274).

Tevens is het hof tekortgeschoten in zijn motiveringsplicht door niet kenbaar in zijn beoordeling te betrekken de stellingen van de vrouw: dat zij ten tijde van de echtscheiding 56 jaar was, dat zij als hoogst genoten opleiding huishoudschool had, dat zij van de man tijdens het huwelijk niet mocht werken, dat rekening moet worden gehouden met de economische situatie van Nederland in zijn geheel, met name de kredietcrisis die is aangevangen in 2008, dat de vrouw in 2010 en 2011 is geopereerd aan haar duimgewrichten, in 2012 aan haar knie

waarbij zij een kunstknief heeft gekregen en in 2013 en 2014 aan haar beide heupen waarbij zij aan beide zijden een kunstheup heeft gekregen.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-05-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:695

Zaaknummer: 17/02828

RECHTSPRAAK

Overleggen van alleen inkomensverklaringen van Belastingdienst Caribisch Nederland onvoldoende om gebrek aan draagkracht te onderbouwen, aldus het hof. De Hoge Raad acht dit oordeel niet onbegrijpelijk.

In deze zaak verzoekt de man om nihilstelling dan wel verlaging van een eerder vastgestelde partneralimentatie met ingang van 1 april 2004 dan wel 25 januari 2009. In cassatie is nog slechts nihilstelling (of verlaging) op grond van gewijzigde omstandigheden (artikel 1:401 lid 1 BW) aan de orde en wordt geklaagd over het oordeel van het hof dat de man zijn inkomsten en lasten over de jaren sinds een vorige afwijzing van een verzoek tot nihilstelling/verlaging in 2004 onvoldoende heeft toegelicht om zijn draagkracht te kunnen vaststellen. Daarbij is van belang dat het hof heeft overwogen dat hij – met de overlegging van inkomensverklaringen van de Belastingdienst Caribisch Nederland – slechts belastingaangiftes heeft overgelegd, maar dat de daarmee corresponderende aanslagen ontbreken.

De man komt in cassatie op tegen het oordeel van het hof dat de man onvoldoende heeft onderbouwd dat hij vanaf 2004 geen draagkracht had om partneralimentatie te betalen. De man klaagt over de overweging van het hof dat de man slechts belastingaangiftes vanaf 2005 heeft overgelegd en niet de daarmee corresponderende belastingaanslagen. De man voert aan dat de door hem overgelegde inkomensverklaringen van de Belastingdienst Caribisch Nederland officiële overzichten zijn die in plaats van een aanslag kunnen worden gebruikt om het inkomen over een bepaald jaar aan te tonen.

De Hoge Raad overweegt dat het hof met de ‘belastingaangiftes vanaf 2005’ klaarblijkelijk het oog heeft gehad op de inkomensverklaringen over de jaren 2005-2012, die door de man zijn overgelegd bij zijn inleidend verzoekschrift. Het hof heeft de inkomensverklaringen onvoldoende geacht om de draagkracht van de man vast te stellen. Dit oordeel is niet onbegrijpelijk, in aanmerking genomen dat de inkomensverklaringen slechts de vermelding van de door de man opgevoerde bedragen bevatten, zonder dat duidelijk is waarop deze anders zijn gebaseerd dan op de eigen opgave van de man, en de man – naast die inkomensverklaringen – geen bescheiden heeft overgelegd die nadere informatie bieden over

zijn inkomen over de jaren 2005 tot en met 2012. De klacht faalt derhalve.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-05-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:688

Zaaknummer: 17/04096

RECHTSPRAAK

Is het rechtens toegestaan dat de rechter op de voet van artikel 4:209 BW, naar aanleiding van een daartoe gedaan gecombineerd verzoek, in één beschikking zowel de kosteloze vereffening van de nalatenschap als de opheffing van de vereffening beveelt en dat daarmee de aan het verzoek tot opheffing verbonden griffierechten ten laste van de Staat worden gebracht? De Hoge Raad beantwoordt het eerste deel van de vraag ontkennend en het tweede deel van de vraag bevestigend.

De procureur-generaal vordert de beschikking van de kantonrechter in het belang der wet te vernietigen. Het middel betoogt dat de beschikking van de kantonrechter getuigt van een onjuiste rechtsopvatting. In de eerste plaats wordt geklaagd dat de kantonrechter heeft miskend dat een redelijke uitleg van artikel 4:209 BW zich niet ertegen verzet dat in één beschikking zowel de kosteloze vereffening als de opheffing van de vereffening wordt bevolen. In de tweede plaats wordt geklaagd dat de kantonrechter heeft miskend dat een redelijke uitleg van artikel 4:209 BW zich evenmin ertegen verzet dat in het geval van opheffing van de vereffening van de nalatenschap de griffiekosten ten laste van de Staat worden gebracht.

De Hoge Raad overweegt dat artikel 4:209 lid 1 BW bepaalt dat indien de geringe waarde der baten van een nalatenschap daartoe aanleiding geeft, de kantonrechter, op verzoek van de vereffenaar of een belanghebbende, hetzij de kosteloze vereffening van de nalatenschap, hetzij de opheffing van de vereffening kan bevelen. Blijkens de wetsgeschiedenis zijn de bijzonderheden van deze regeling ontleend aan die van artikel 16-18 Faillissementswet (Fw) met betrekking tot, kort gezegd, de kosteloze behandeling van het faillissement, respectievelijk de opheffing van het faillissement (vgl. TM, Parl. Gesch. Vaststellingswet Erfrecht, p. 992).

Kosteloze vereffening van een nalatenschap is aangewezen indien te verwachten valt dat de boedel zo weinig baten omvat dat de kosten van de vereffening, waaronder ook de verschuldigde griffierechten, deze baten geheel of nagenoeg geheel zouden doen verdwijnen. In geval van kosteloze vereffening van de nalatenschap blijft gelden dat de boedel wordt afgewikkeld met inachtneming van de voorschriften van afdeling 4.6.3 BW.

Opheffing van de vereffening van een nalatenschap is aangewezen indien tijdens de (al dan niet kosteloze) vereffening blijkt dat in de boedel geen (te realiseren) actief aanwezig is of dit actief in geen geval toereikend zal zijn om de kosten van de vereffening te dragen. Door de opheffing wordt de vereffening beëindigd (vgl. voor een en ander in het kader van artikel 16-18 Fw: Van der Feltz I, p. 328-329). In geval van opheffing wordt de boedel niet afgewikkeld met inachtneming van de voorschriften van afdeling 4.6.3 BW.

Evenals artikel 16 lid 1 Fw (vgl. Van der Feltz I, p. 330) plaatst artikel 4:209 lid 1 BW de kosteloze vereffening van de nalatenschap als alternatief tegenover de opheffing van de vereffening. Voorts volgt uit hetgeen in r.o. 3.4.2-3.4.3 is overwogen, dat deze rechtsfiguren op uiteenlopende situaties zien en op de verwezenlijking van tegengestelde doelen zijn gericht. Een en ander brengt mee dat artikel 4:209 lid 1 BW zich ertegen verzet dat in één beschikking zowel de kosteloze vereffening van de nalatenschap als de opheffing van de vereffening wordt bevolen.

Ter zake de vraag met betrekking tot de griffiekosten overweegt de Hoge Raad dat indien op de voet van artikel 16 lid 1 Fw de kosteloze behandeling van het faillissement wordt bevolen, dit ingevolge artikel 17 Fw vrijstelling van griffiekosten ten gevolge heeft. Langs die weg wordt voorkomen dat de curator is gehouden uit de baten van de boedel griffierechten te betalen, waaronder die bedoeld in artikel 17-18 Wet griffierechten burgerlijke zaken (hierna: Wgbz).

Afdeling 4.6.3 BW bevat niet een met artikel 17 Fw vergelijkbare bepaling die inhoudt dat het bevel tot kosteloze vereffening van de nalatenschap vrijstelling van griffierecht ten gevolge heeft. Nu de wetgever de bijzonderheden van artikel 4:209 lid 1 BW heeft ontleend aan de regeling van artikel 16-18 Fw (zie r.o. 3.4.1), moet evenwel worden aangenomen dat de wetgever heeft bedoeld dat het bevel tot kosteloze vereffening van de nalatenschap – evenals het bevel tot kosteloze behandeling van het faillissement – vrijstelling van griffierecht ten gevolge heeft. Deze vrijstelling omvat mede het griffierecht dat ingevolge artikel 3 lid 2 Wgbz is verschuldigd voor de indiening van het verzoek (door de vereffenaar of een belanghebbende) om op de voet van artikel 4:209 lid 1 BW de kosteloze vereffening van de nalatenschap te bevelen. Indien toch griffierecht is geheven, dient de griffier erop toe te zien dat dit wordt terugbetaald (zoals in de praktijk al gebeurt, vgl. Handleiding erfrechtprocedures kantonrechter (versie 6.0 (november 2017)), p. 110; zie de vordering tot cassatie in het belang der wet onder r.o. 3.15). Voorts moet worden aangenomen dat het met de bedoeling van de wetgever strookt dat voor de indiening van het verzoek (door de vereffenaar of een belanghebbende) om op de voet van artikel 4:209 lid 1 BW de opheffing van de vereffening te bevelen, evenmin het in artikel 3 lid 2 Wgbz bedoelde griffierecht is verschuldigd. Indien toch griffierecht is geheven, dient de griffier erop toe te zien dat dit wordt terugbetaald.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-05-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:681

Zaaknummer: 18/00363

Rechters: C.A. Streefkerk, G. Snijders, M.V. Polak, T.H. den Tanja-van Broek en C.E. du Perron

Wetsartikelen: 4:209 BW

RECHTSPRAAK

Vernietiging erkenning op verzoek van meerderjarig kind. Toepassing van artikel 1:205 lid 4 BW. Rechtbank meent dat aan de vereisten van dit artikellid niet wordt voldaan, maar past het toch toe in het licht van artikel 8 EVRM, omdat het biologische en maatschappelijke belang moet prevaleren boven de strikte toepassing van artikel 1:205 lid 4 BW.

De thans 18-jarige dochter heeft toen zij 14 jaar was toestemming gegeven tot erkenning door haar stiefvader. Reden was dat zij dan dezelfde achternaam (van de stiefvader) zou hebben als haar ouders. Nadien zijn de stiefvader en moeder gescheiden. Er is geen contact (meer) met de stiefvader en dat wil de dochter ook niet.

Ingevolge artikel 1:205 lid 4 BW kan het verzoek tot vernietiging van de erkenning door een kind worden ingediend tot uiterlijk drie jaren na de meerderjarigheid, indien het kind gedurende de minderjarigheid bekend is geworden met het feit dat de erkenner niet haar biologische vader is. Het verzoek is door de dochter tijdig ingediend.

De rechtbank overweegt als volgt. Uit artikel 1:205 lid 4 BW moet worden afgeleid dat een verzoek tot vernietiging van de erkenning door een kind, alleen kan worden ingediend in de situatie dat het kind na de erkenning bekend wordt met het feit dat de erkenner niet de biologische vader is. Een dergelijke situatie doet zich hier niet voor. Desondanks stelt de rechtbank zich thans de vraag of in het onderhavige geval de toepassing van het uit artikel 1:205 lid 4 BW voortvloeiende vereiste een ongerechtvaardigde inmenging betekent in het door artikel 8 EVRM beschermde recht op eerbiediging van 'family life' van de dochter.

De dochter wil dat, nu de moeder de band met de man volledig heeft verbroken en zij biologisch geen band met de man heeft, de familierechtelijke band niet als enige met de man voortzetten, ook niet nu zij ter zitting met de overige juridische gevolgen van de erkenning is geconfronteerd. Een wijziging van de geslachtsnaam die zij via de weg van een andere procedure ook kan bewerkstelligen, is voor haar, nu zij ter zitting ook van de overige gevolgen in kennis is gesteld, onvoldoende. De dochter wenst dat voor haar toekomst de juridische

werkelijkheid in overeenstemming wordt gebracht met uitsluitend de biologische werkelijkheid in de relatie tot haar moeder, dat zij de naam van haar moeder weer kan voeren en dat zij geen enkele (juridische) relatie meer heeft met de man.

Naar het oordeel van de rechtbank valt niet in te zien hoe de rechtszekerheid en de belangen van andere betrokkenen dan de rechtstreeks belanghebbenden zullen worden geschaad bij toewijzing van het verzoek van de dochter. De rechtbank neemt daarbij uitdrukkelijk in overweging dat de dochter tijdens het geven van de toestemming tot erkenning slechts 14 jaar oud was en dat zij destijds door haar moeder en de man onvolledig is voorgelicht. Van een 14-jarige, zo oordeelt de rechtbank, kan niet worden verlangd dat zij eigenhandig stappen onderneemt om te informeren of de erkenning wellicht meer juridische gevolgen heeft dan de door haar moeder geschetste. Op grond van het voorgaande is de rechtbank van oordeel dat het belang van de biologische en maatschappelijke werkelijkheid moet prevaleren boven het belang van strikte hantering van het vereiste dat voortvloeit uit het bepaalde in artikel 1:205 lid 4 BW. De rechtbank zal het verzoek van de dochter om de erkenning te vernietigen, dan ook toewijzen.

Kanttekening: naar mijn oordeel had de rechtbank zonder omwegen artikel 1:205 lid 4 BW kunnen toepassen. Een kind kan tot drie jaren na de meerderjarigheid een verzoek tot vernietiging van de erkenning doen, als de erkenner niet de biologische vader is. Daarbij doet niet ter zake dat het kind ten tijde van de toestemming tot erkenning al wist dat de aspirant-erkenner de biologische vader niet is. Het kind wordt in die zin niet gehouden aan de tijdens de minderjarigheid gegeven toestemming. SW

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 01-05-2018

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2018:2192

Zaaknummer: C/01/330320 / FA RK 18-454

RECHTSPRAAK

Kinderalimentatie. Bijdrage van de stiefouder in de kosten van de kinderen. In de omstandigheden van het geval dient de stiefvader een derde van de behoefte van de kinderen voor zijn rekening te nemen en de ouders samen twee derde.

De vader heeft een verzoek tot wijziging van de kinderalimentatie ingediend. Zowel de vader als de moeder en de stiefvader hebben naar het oordeel van de rechtbank draagkracht om bij te dragen in de kosten van de kinderen. Ter zake de draagkrachtvergelijking stelt de moeder dat een derde van de onderhoudsverplichting voor rekening van de stiefvader dient te komen en dat de resterende behoefte van de kinderen naar evenredigheid van de draagkracht van ouders tussen hen dient te worden verdeeld. Zij voert daartoe aan dat een verdeling naar rato van draagkracht ertoe zou leiden dat de stiefvader een aanzienlijk deel van de behoefte voor zijn rekening neemt. Dat is, nu er sprake is van regelmatig contact tussen de vader en de kinderen, niet redelijk. De vrouw verwijst daarvoor ook naar de parlementaire geschiedenis.

De vader voert verweer. Hij is van mening dat de behoefte door alle onderhoudsplichtigen naar evenredigheid van ieders draagkracht dient te worden voldaan. De stiefvader is op grond van de wet onderhoudsplichtig en, in beginsel, van gelijke rang als de ouders. Een afwijking van deze verdeelsleutel doet zich veelal voor bij samengestelde gezinnen en dat is hier niet aan de orde. De stiefvader is enkel onderhoudsplichtig voor de kinderen van partijen. Er zijn ook geen andere feiten die een afwijking van de hoofdregel rechtvaardigen. De stiefvader heeft al sinds het einde van het huwelijk van partijen een relatie met de moeder, zij wonen vanaf dat moment samen en de kinderen verblijven meer bij de stiefvader dan bij de vader. Zij hebben bewust gekozen voor het huwelijk en dus ook voor de daaraan gekoppelde onderhoudsverplichting.

De rechtbank overweegt dat de stiefvader op grond van artikel 1:395 BW in beginsel onderhoudsplichtig is. Volgens vaste jurisprudentie zijn de onderhoudsverplichting van een ouder en een stiefouder in beginsel van gelijke rang. De omvang van ieders onderhoudsverplichting is evenwel afhankelijk van de omstandigheden van het geval. Daarbij gelden in het bijzonder als belangrijke factoren het algemene gegeven dat tussen het kind en

de ouder doorgaans een nauwere verwantschap bestaat dan tussen het kind en de stiefouder, de draagkracht van de ouder en de stiefouder en de feitelijke verhouding tot ieder van de onderhoudsplichtigen.

De rechtbank ziet in de omstandigheden van het geval aanleiding om het standpunt van de moeder te volgen en er derhalve van uit te gaan dat de stiefvader een derde van de behoefte van de kinderen voor zijn rekening neemt. Daarvoor is van belang dat niet is gebleken van een uitzondering op hiervoor genoemde nauwere verwantschap. Ook is er een verdeling van de zorg- en opvoedingstaken waarbij de kinderen een weekend per veertien dagen bij de vader verblijven alsmede vier weken per jaar gedurende vakanties. Verder is van belang dat de draagkracht van alleen de vader, op basis van de door hem gehanteerde uitgangspunten, hoger is dan de totale behoefte van de kinderen en daarnaast dat de moeder en de stiefvader nog geen jaar zijn getrouwd. De rechtbank zal, in plaats van ongeveer 42% waartoe de stiefvader gehouden zou zijn op basis van een draagkrachtvergelijking, de bijdrage van de stiefvader in de kosten van de kinderen beperken tot een derde van hun behoefte. Dit betekent dat twee derde deel van de behoefte door de ouders dient te worden gedragen naar evenredigheid van hun draagkracht.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 26-04-2018

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2018:2087

Zaaknummer: C/01/328002 / FA RK 17-5865

RECHTSPRAAK

Vader verzoekt beëindiging van het gezamenlijk gezag. Hij wil dat de moeder alleen met het gezag zal zijn belast. Verder wil hij dat de zorgregeling wordt beëindigd. De rechtbank wijst de verzoeken toe.

De vader heeft de rechtbank verzocht het gezamenlijk gezag van partijen te beëindigen en de moeder te belasten met het eenhoofdig gezag over de kinderen. Voorts heeft hij verzocht dat er tussen hem en de kinderen geen zorgregeling meer zal bestaan. De moeder heeft ingestemd met de verzoeken van de vader.

Ten aanzien van het gezag overweegt de rechtbank dat op grond van artikel 1:253n lid 1 BW op verzoek van de niet met elkaar gehuwde ouders of een van hen de rechtbank het gezamenlijk gezag kan beëindigen indien nadien de omstandigheden zijn gewijzigd. Het verzoek kan worden toegewezen op grond van artikel 1:253n lid 2 jo. artikel 1:251a lid 1 BW als (a) er een onaanvaardbaar risico is dat het kind klem of verloren zou raken tussen de ouders en niet te verwachten is dat hierin binnen afzienbare tijd voldoende verbetering zou komen, of (b) wijziging van het gezag anderszins in het belang van het kind noodzakelijk is.

Ouderlijk gezag is bedoeld om beslissingen te nemen over kinderen. Gebleken is dat de moeder in de praktijk al meer dan twee jaar alleen de beslissingen neemt over de kinderen. Ook is er geen contact meer tussen vader en de kinderen, en dit wensen zij over en weer ook niet. Het voorgaande brengt met zich mee dat de vader niet (meer) op de hoogte is van het leven van de kinderen, en onvoldoende geïnformeerd is om van zijn bevoegdheid gebruik te maken. Bovendien heeft de moeder onweersproken gesteld dat zij in de praktijk soms moeite heeft met het verkrijgen van diverse toestemmingen. Onder deze omstandigheden is het niet meer in het belang van de kinderen dat partijen gezamenlijk het gezag uitoefenen over hen. De rechtbank weegt hierbij voorts mee dat de vader van deze bevoegdheid geen gebruik meer wenst te maken en de moeder daarmee heeft ingestemd. De rechtbank heeft het verzoek van de vader daarom toegewezen en het gezamenlijk gezag beëindigd.

Ten aanzien van het verzoek van de vader betreffende de zorgregeling overweegt de rechtbank dat iedere ouder in beginsel recht heeft op (en zelfs de plicht tot) omgang met zijn kinderen. Duidelijk is geworden dat contact tussen vader en de kinderen op dit moment door geen van

de betrokkenen haalbaar wordt geacht en dat over de zorgregeling dus ook geen geschil is waar de rechtbank over hoeft te beslissen. De rechtbank heeft daarom bepaald dat de zorgregeling wordt beëindigd.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 26-04-2018

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2018:1847

Zaaknummer: C/16/454640 / FO RK 18-256

RECHTSPRAAK

Beëindiging van het gezag van de vader. Dochter verblijft bij moeder. Er is een ondertoezichtstelling. De vader had omgang met zijn dochter, maar die omgang is na enige tijd voor de duur van de ondertoezichtstelling beëindigd. Kan de Raad voor de Kinderbescherming om gezagsbeëindiging vragen, als er geen uithuisplaatsing aan de orde is en ook de moeder zelf wijziging van het gezamenlijk gezag in eenhoofdig gezag kan vragen? Het hof beantwoordt die vraag bevestigend voor die situaties dat het gezamenlijk gezag zodanige belastende conflicten of problemen oplevert voor het kind dat deze een ernstige bedreiging opleveren voor diens ontwikkeling en daarin niet binnen een voor het kind aanvaardbare termijn voldoende verbetering valt te verwachten.

De rechtbank heeft het gezag van de vader over zijn dochter beëindigd.

De vader stelt dat de beslissing van de rechtbank ongefundeerd, ongegrond en in strijd met de vigerende wetgeving is en om die reden niet in stand kan blijven. Volgens hem is niet voldaan aan de vereisten van artikel 1:266 lid 1 onder a BW voor beëindiging van zijn gezag, althans niet in die mate dat beëindiging van zijn gezag gerechtvaardigd is.

Het hof overweegt als volgt. De voorvraag doet zich voor of de Raad voor de Kinderbescherming (de Raad) op grond van artikel 1:266 lid 1 BW een verzoek tot beëindiging van het gezag van de vader kan doen in een situatie als de onderhavige waarin geen sprake is van een machtiging tot uithuisplaatsing en waarin ook de moeder, bij wie de minderjarige woonachtig is, met een beroep op het bepaalde in artikel 1:253n BW de rechtbank kan verzoeken het gezamenlijk gezag te beëindigen. Naar het oordeel van het hof dient deze vraag bevestigend te worden beantwoord. Het hof overweegt daartoe als volgt.

Uit de parlementaire geschiedenis van artikel 1:266 BW volgt het volgende. Ter vereenvoudiging van de kinderschermingsmaatregelen is de maatregel tot beëindiging van

het gezag geïntroduceerd. Deze maatregel vervangt de maatregelen van ontheffing en ontzetting uit het ouderlijk gezag. In de grond van de maatregel tot beëindiging van het gezag zijn de ongeschiktheid of onmacht om de minderjarige naar behoren op te voeden vervat (was de grond voor de ontheffing), alsmede het misbruik van het gezag en de ernstige verwaarlozing van de verzorging en opvoeding (was de grond voor de ontzetting). Een belangrijk verschil met de gronden voor de ontheffing uit het gezag is dat de instemming van de ouder met de beëindiging van het ouderlijk gezag niet langer is vereist. Een ontheffing tegen de wil van de ouders was voor de invoering van de maatregel tot beëindiging van het gezag slechts mogelijk na, kort gezegd, een ondertoezichtstelling van ten minste zes maanden of een gedwongen uithuisplaatsing van meer dan anderhalf jaar. Door de wijziging kan ook in situaties waarin het al bij de aanvang van het kinderschermingstraject duidelijk is dat de ouder niet in staat zal zijn de opvoedingsverantwoordelijkheid binnen een voor de minderjarige aanvaardbare termijn op zich te nemen, tegen de wil van de ouders het gezag worden beëindigd (*Kamerstukken II 2008/09, 32015, 3, p. 11 (MvT)*).

Voor het beëindigen van het gezag op de voet van artikel 1:266 BW is vereist dat de minderjarige ernstig in zijn ontwikkeling wordt bedreigd en daarnaast dat de betreffende ouder niet in staat is de verantwoordelijkheid voor de verzorging en opvoeding binnen een voor de persoon en de ontwikkeling van de minderjarige aanvaardbaar te achten termijn te dragen of de ouder het gezag misbruikt. Ijkpunt voor de aanvaardbare termijn is de periode van onzekerheid die een kind kan overbruggen zonder verdergaande ernstige schade voor zijn ontwikkeling op te lopen over in welk gezin hij zal opgroeien (*Kamerstukken II 2008/09, 32015, 3, p. 34 (MvT)*).

Het doel van de jeugdbescherming is te waarborgen dat de minderjarige opgroeit in een opvoedings- en leefsituatie waarin hij zich op een gezonde en evenwichtige wijze kan ontwikkelen. Het gaat daarbij om alle aspecten van de ontwikkeling van een kind tot volwassene: de fysieke, psychische, emotionele en morele. De ouders zijn als eersten verantwoordelijk om de voorwaarden te scheppen voor een optimale ontwikkeling van hun kinderen. Naast deze vrijheid van ouders om hun kinderen te verzorgen en op te voeden naar eigen inzicht staat de plicht van de overheid om kinderen te beschermen tegen aantasting van hun lichamelijke en geestelijke integriteit, waaronder kindermishandeling. Het is belangrijk om tussen de vrijheid van ouders en de verantwoordelijkheid van de overheid de juiste balans te vinden (*Kamerstukken II 2008/09, 32015, 3, p. 7 (MvT)*).

Uit de parlementaire geschiedenis volgt niet zonder meer dat de wetgever bij de invoering van de nieuwe kinderschermingsmaatregelen ook een situatie als de onderhavige voor ogen heeft gehad. Daar staat tegenover dat anders dan voorheen de ontheffing/ontzetting van het gezag ook zonder toestemming van een ouder kan worden uitgesproken en dat niet langer

meer een ondertoezichtstelling van een half jaar en gedwongen uithuisplaatsing van anderhalf jaar zijn vereist (*Kamerstukken II* 2008/09, 32015, 3, p. 35 (MvT)). Mede gelet hierop en de in de parlementaire geschiedenis verwoorde verantwoordelijkheid van de overheid is niet uitgesloten dat de beëindiging van het gezag op de voet van artikel 1:266 lid 1 onder a BW ook in een situatie als de onderhavige gerechtvaardigd kan zijn wanneer het gezamenlijk gezag, dan wel de uitvoering daarvan zodanige belastende conflicten of problemen oplevert voor het kind dat deze, op zichzelf of in combinatie met andere omstandigheden, een ernstige bedreiging opleveren voor diens ontwikkeling. Indien daarbij de handelwijze van een van de ouders dermate belastend is voor de kinderen en in strijd met hetgeen van een verantwoord opvoeder mag worden verwacht dat daardoor voor het kind een onveilige of beschadigende opvoedingssituatie(s) ontstaat en daarin niet binnen een voor de persoon en de ontwikkeling van het kind aanvaardbaar te achten termijn voldoende verbetering valt te verwachten, kan onder omstandigheden ook aan de tweede voorwaarde zijn voldaan.

Vervolgens gaat het hof na of *in concreto* aan de eisen van artikel 1:266 BW is voldaan. Naar het oordeel van het hof wordt daaraan voldaan. Het hof bekrachtigt de beschikking van de rechtbank.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 24-04-2018

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2018:1469

Zaaknummer: 200.226.290/01

RECHTSPRAAK

Spoedmachtiging gesloten jeugdhulp voor minderjarige die in voorlopige hechtenis zit. Spoedmachtiging wordt verleend.

De gecertificeerde instelling (GI) heeft een spoedmachtiging verzocht om het kind in een gesloten accommodatie te doen opnemen en te doen verblijven voor de duur van vier weken. De kinderrechter constateert dat het kind momenteel in het kader van voorlopige hechtenis strafrechtelijk van zijn vrijheid is beroofd. De kinderrechter ziet zich genooddaakt een inschatting te maken van de situaties dat de verzochte machtiging wel en niet wordt verleend. De kinderrechter schat in dat indien een machtiging gesloten jeugdhulp verleend is, de voorlopige hechtenis geschorst zal worden. Anderzijds schat zij in dat de raadkamer zonder machtiging gesloten jeugdhulp niet zal schorsen. Als de kinderrechter ook thans geen machtiging gesloten jeugdhulp zal afgeven in verband met de vrijheidsbeneming van het kind in het kader van het strafrecht ontstaat de volgende situatie. De strafrechter zal dan wachten op de ots-rechter en die ots-rechter zal dan weer wachten op de strafrechter, met als resultaat dat het kind langer strafrechtelijk vast blijft zitten. De kinderrechter overweegt dat een dergelijke gang van zaken in strijd is met de wettelijke en internationale verplichtingen het voorarrest en de jeugddetentie zo kort mogelijk te laten duren (artikel 493 Wetboek van Strafvordering en artikel 37 IVRK).

Door de GI is aangevoerd dat de situatie overigens ongewijzigd is en er is geen reden aan te nemen dat de situatie van het kind gedurende een week waarin hij strafrechtelijk vastzit zodanig zal zijn gewijzigd dat op dit moment niet aan de wettelijke vereisten voor een reguliere machtiging zal zijn voldaan. Gelet op het belang van beperking van de duur van het voorarrest en omdat het kind vorige week nog gehoord is op een regulier verzoek en daar achter stond, is de kinderrechter van oordeel dat een behandeling ter zitting niet kon worden afgewacht zonder onmiddellijk en ernstig gevaar voor de jeugdige. De verzoeker en de belanghebbende(n) zijn in de gelegenheid gesteld hun mening te geven op een nader te plannen zitting. In afwachting van deze zitting is de spoedmachtiging tot uithuisplaatsing voor de duur van vier weken verleend.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 20-04-2018

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2018:1746

Zaaknummer: C/16/458900 / JE RK 18-783

RECHTSPRAAK

Herstel van de moeder in het ouderlijk gezag.

De Raad voor de Kinderbescherming (de Raad) heeft verzocht de moeder te herstellen in het ouderlijk gezag over haar zoon. De Raad heeft onderzoek gedaan naar de opvoedsituatie van de minderjarige. Hoewel uit het onderzoek wel zorgen naar voren kwamen, is de Raad van mening dat de moeder deze zorgen samen met de hulpverlening kan aanpakken. Aan de criteria voor het herstel van het ouderlijk gezag is voldaan en de Raad heeft vertrouwen dat de moeder de zorg voor haar dochter kan dragen. De gecertificeerde instelling (GI) onderschrijft het verzoek van de Raad. De moeder stemt in met het verzoek.

De rechtbank overweegt als volgt. De moeder is op 13 december 2012 ontheven van het ouderlijk gezag over de minderjarige. Door een wijziging in de situatie van het pleeggezin van de minderjarige, waarover de rechtbank geen duidelijkheid heeft kunnen krijgen, is zij in december 2013 weer teruggeplaatst bij de moeder. De moeder heeft sindsdien ondersteuning vanuit de GI en andere hulpverlening gekregen. Met deze ondersteuning is de moeder in staat gebleken de verantwoordelijkheid voor de verzorging en opvoeding van haar zoon te dragen. Er zijn weliswaar zorgen, zoals uit het onderzoek van de Raad ook is gebleken, maar deze zorgen zijn niet van dien aard, dat de moeder thans niet in staat moet worden geacht met de ondersteuning vanuit de hulpverlening en door de voormalige pleegvader de zorg voor de minderjarige duurzaam voort te zetten. Sinds hij weer bij zijn moeder woont, gaat het goed met hem en hij wil graag bij zijn moeder blijven wonen. De rechtbank is dan ook van oordeel dat, gelet op het voorgaande, het herstel in het gezag ook in het belang van de minderjarige is.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 19-01-2018

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2018:1203

Zaaknummer: C/10/540411 / JE RK 17-3970

RECHTSPRAAK

Tlapak e.a. t. Duitsland

***Recht van ouders om kinderen volgens geloof op te voeden.
Beschermplicht van de staat om te voorkomen dat geweld op kinderen
wordt toegepast. Uithuisplaatsing en schorsing gezag.
Rechtvaardiging maatregel. Proportionaliteit. Menselijke waardigheid
van kinderen.***

Klagers zijn leden van de Twaalf Stammen Kerk, een gemeenschap in de dorpen Wörnitz en Klosterzimmern, Duitsland. De leden van deze sekte geloven dat de opvoeding van kinderen mede inhoudt dat de kinderen regelmatig geslagen moeten worden of in een greep tegen de grond moeten worden gewerkt en gehouden. De Jugendamt deed onderzoek naar de gezinnen die lid waren van de sekte en verzocht de rechtbank in Ansbach om een kinderbeschermingsmaatregel ten aanzien van alle kinderen wiens ouders lid waren van de gemeenschap. De rechtbank bepaalde dat niet de ouders maar de Jugendamt voortaan de verblijfplaats van de kinderen mocht bepalen en voorts dat alle beslissingen over de gezondheid van de kinderen en hun scholing en opleiding door de Jugendamt genomen zouden worden. Alle kinderen van deze ouders, ook baby's, werden uit huis geplaatst, waar mogelijk in netwerkgezinnen. De ouders hadden een ruim bezoekrecht. In de rechtbankprocedure adviseerde een deskundige dat de opvoedingsmethodes schadelijk waren voor de kinderen. Omdat de ouders vanwege hun geloof aan de opvoedingsmethodes gehecht waren, adviseerde de deskundige dat de kans heel groot was dat de methodes daadwerkelijk toegepast zouden worden en dat de kans gering was dat de ouders konden worden overtuigd om toepassing van de methodes achterwege te laten. Dit advies woog zwaar bij de rechtbank, die tevens overwoog dat het gebruik van geweld tegen kinderen wettelijk verboden was en in strijd met de menselijke waardigheid van de kinderen. Ook al zou het geweld niet worden toegepast, dan zouden deze kinderen moeten leven in de angst dat het wel zou worden toegepast, hetgeen in strijd was met de menselijke waardigheid. Minder ingrijpende maatregelen dan uithuisplaatsing waren niet geschikt om de kinderen adequaat te beschermen, zo oordeelde de rechtbank. De uitspraak hield stand. Een klacht van de ouders bij het Bundesverfassungsgericht werd niet-ontvankelijk verklaard.

In Straatsburg stellen klagers dat artikel 8 EVRM is geschonden. De maatregelen zouden disproportioneel zijn en een voldoende feitelijke onderbouwing ontberen. Zij stellen dat het hen niet werd toegestaan om hun kinderen overeenkomstig hun geloof op te voeden en ook dat de rechtbankprocedure te lang heeft geduurd. Zij stellen dat artikel 6 lid 1, 8 en 9 EVRM en artikel 2 Eerste Protocol EVRM zijn geschonden, maar het EHRM beoordeelt de klacht uitsluitend in het licht van artikel 8 EVRM. Het EHRM verklaart de klacht over de duur van de procedure niet-ontvankelijk. De procedure duurde één jaar en elf maanden. Er was geen sprake van vertraging die aan de rechtbank te wijten was. Klagers stellen dat hun opvoedingsmethodes ten onrechte gelijkgesteld zijn met geweld. Er is volgens hen geen bewijs dat de methodes werden toegepast. En gesteld dat zij toegepast zouden zijn, stellen zij dat er geen bewijs is voor de stelling dat de methodes schadelijk waren. Ze betwisten de bevindingen van de deskundige en stellen dat minder ingrijpende maatregelen hadden kunnen worden toegepast. Het EHRM onderkent het recht van klagers om hun kinderen volgens hun geloof op te voeden, maar overweegt dat dat recht nooit mag worden gebruikt om praktijken te rechtvaardigen die fysiek of geestelijk schadelijk voor de kinderen kunnen zijn. Het EHRM verwijst in dit verband naar het IVRK. Het EHRM overweegt dat de praktijken dermate ernstig zijn om binnen het bereik van artikel 3 EVRM te vallen. Het EHRM observeert met goedkeuring dat in Duitsland het toepassen van geweld op kinderen volgens het burgerlijk wetboek is verboden. Voorts voldeed de rechtbankprocedure aan de procedurele vereisten die uit artikel 8 EVRM voortvloeien, aldus het EHRM. De aanpak was redelijk en de beslissingen waren voldoende onderbouwd. Betreffende de proportionaliteit oordeelt het EHRM dat de maatregelen van uithuisplaatsing diep in het familie- en gezinsleven ingrijpen, maar daar staat tegenover dat zij nodig waren om kinderen tegen onmenselijke behandeling te beschermen (artikel 3 EVRM). De autoriteiten hadden bovendien per kind een inschatting gemaakt van het risico waaraan dat specifieke kind – gelet op haar of zijn leeftijd – werd blootgesteld. Bovendien was het in praktisch opzicht niet mogelijk om de kinderen tegen de opvoedingsmethodes te beschermen zonder ze uit huis te plaatsen. Onaangekondigde huisbezoeken zouden niet volstaan, daar de fysieke effecten van het toepassen van geweld slechts enkele dagen zichtbaar zijn. Tot slot had de rechtbank een poging gedaan om het geschil door bemiddeling op te lossen. Artikel 8 EVRM is niet geschonden.

Instantie: Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Datum uitspraak: 22-03-2018

Zaaknummer: 11308/16 en 11344/16